

[Svend Åge Petersen]

sig ikke over det. Nu kommer denne sag, og fru Lilli Gyldenkilde gør en stor sag ud af disse 3-4-5 mandater, man manglede for at få det ideelle efter fru Lilli Gyldenkildes ønske.

Men jeg ville meget gerne vide, hvad vi skal tro på. I fru Lilli Gyldenkildes to korte bemærkninger er der en divergens, som jeg meget gerne vil have fat i.

I den første siger fru Lilli Gyldenkilde, at statsministeren på vores landsråd havde udtalt, at der var behov for social genopretning. I den anden korte bemærkning er det blevet til, at der var røster fremme om på det konservative landsråd, at der var behov for en social genopretning.

Kunne vi ikke lige få præciseret, hvad der er det rigtige af de to udtalelser?

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Det, der får mig til at tage ordet, er fru Lilli Gyldenkildes bemærkning om, at militæret er alt for dyrt. Efter Fælles Kurs' opfattelse er det totalt overflødigt, og man burde spare samtlige kroner til militæret, men jeg kan forstå, at fru Lilli Gyldenkilde som en god SF'er nu også vil forsvare, at man bruger til militæret, blot det er 10 pct. mindre, end det er i år.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Det kræver i hvert fald et andet forslag.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal holde mig til det, der er til debat nu, selv om man godt i argumentationen for de ting, man har med at gøre, kan komme ind på sidelinier.

Det, der kalder mig herop, er hr. Svend Åge Petersen, som åbenbart mener, der er en modsætning i, hvad jeg sagde i første omgang og i anden omgang med hensyn til, hvad der er sket på De Konservatives landsråd.

Det mener jeg ikke der er; jeg mener, at jeg i begge omgange sagde, at det ifølge pressen efter landsrådet fra statsministerens side var gjort klart, at det blev nødvendigt med en social genopretning af en vis størrelse. Det er, hvad der er sket, og derfor bliver det jo morsomt, når vi nu skal se, at den borgerlige ordfører må tage det i sig, der er blevet sagt i dag, fordi der bliver tale

om en vis form for social genopretning, det ved vi jo alle sammen.

Jeg havde håbet på, at den kunne blive de 10 pct., for det var det, der var fortjent for de grupper, vi her har talt om. Det kan det ikke, kan jeg konstatere, men jeg vil da advare imod, at den ikke bliver stor nok, fordi det kan få konsekvenser på længere sigt, og det ved både hr. Svend Åge Petersen og frem for nogen arbejdsministeren.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 20:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af lønmodtagernes tryghed i ansættelsen.

Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.
(Fremsat 27/10 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Tryghed i ansættelsen lyder godt. Det er et af de positivt ladede begreber, som falder let på tungen. Der er også en risiko for, at det falder så let på tungen, at det udvikler sig til et modebegreb, for hvem kan dog have noget imod, at vi skal have tryghed i ansættelsen?

Så når der nu kommer et forslag til folketingsbeslutning med den titel, må man også med forventning kaste sig over læsningen, men desværre blev skuffelsen hurtigt ganske stor, og jeg må konstatere efter en grundig gennemgang, at dette forslag ikke er egnet til en seriøs

[Arbejdsministeren]

behandling for så vidt angår ansættelsesrettens udvikling.

Inden jeg går i enkeltheder med, hvorfor forslaget ikke er anvendeligt, vil jeg godt røbe, hvad jeg synes er den allermost afgørende svaghed ved forslaget, nemlig at man helt ser bort fra det centrale element, der er i det danske regel- og retssystem på dette område, nemlig at reguleringen af ansættelsesforhold bygger på kollektive overenskomster mellem arbejdsmarkedets parter støttet af forskellig lovgivning, der ligeledes i altovervejende grad er kommet til verden i samspil med arbejdsmarkedets parter. Altså, et helt andet udspring end det, vi ser her i SF's beslutningsforslag.

Det, at det normalt foregår efter den metode, betyder selvfølgelig ikke, at systemet er urørligt. Der sker hele tiden udvikling og forbedring. Lad mig i denne sammenhæng minde om, at der i løbet af bare det sidste år er sket en gennemgribende fornyelse af samarbejdsaftalen. Der er indgået en ny hovedaftale, der er gennemført nye arbejdstidsregler, og i nogle overenskomster er der givet adgang til overgang til funktionærlovens ansættelsesområde og ansættelsesvilkår.

Senest har regeringen taget initiativ til, at Landsarbejdsnævnet og dermed arbejdsmarkedets hovedorganisationer er gået i gang med at vurdere, om lovreglerne om varsling af kollektive afskedigelser fungerer hensigtsmæssigt og fornuftigt i samspil med de regler, parterne selv har indgået på de områder i form af samarbejdsaftaler, overenskomster m.v.

Der er altså med andre ord en proces i gang med justering af de spilleregler, der gælder for forholdet mellem arbejdsgivere og arbejdstagere ude i virksomhederne.

Kan regler og praksis leve op til på den ene side arbejdstagernes berettigede krav om en vis tryghed for dagen i morgen og på den anden side erhvervslivets behov for at kunne tilpasse sin struktur og medarbejderstab til uafviselige krav om produktivitet og konkurrencedygtighed, er det spørgsmål, man åbent må drøfte.

Hvis processen skal fremskyndes ved lovgivning, må der efter min mening først påvises et behov. Hvis parterne sammen kommer med et ønske om justering af eksisterende love og administrative bestemmelser, er regeringen særdeles lydhør herfor. Det samme gælder, hvis arbejdsmarkedet finder det mere hensigtsmæs-

sigt, at der lovgives på nyt eller hidtil overenskomstdækket område.

Hvis parterne ønsker det, er vi positive over for det. Men derimod er vi meget skeptiske over for ideer om, at vi her i Folketinget uden forudgående forhandling trykker en eller anden form for reform ned over arbejdsmarkedets parter. Vi er bekymret for konsekvenserne for hele vores aftalesystem, hvis lovgiveren mellem overenskomstforhandlingerne kommer og ophøjer den ene parts krav, som ikke bliver accepteret i forhandlingerne, til lov.

Og så til de enkelte punkter i beslutningsforslaget. Hvis vi tager det første punkt, bliver det foreslået, at regeringen ved lov skal sikre, at den valgte tillidsmand på alle virksomheder med 10 ansatte eller derover skal være til stede ved ansættessamtaler, omskolingsforhandlinger og afskedigelsessamtaler.

Jamen hvad er nu det for noget? Jeg vil gerne minde om, at tillidsmandsordningen udelukkende er baseret på kollektiv overenskomst. Det er da en lille smule molboagtigt, hvis vi i forhold til et system, som man har aftalt sig frem til, tager fat på et enkelt element og giver sig til at lovgive om det helt ude af den sammenhæng, hvor de aftaler er opstået. Det er ikke fremmede for samarbejdet på virksomhederne, hvis man gør det på den måde.

Et sådant forslag går i øvrigt også langt ud over, hvad f.eks. LO på sin nylige kongres har diskuteret i debatoplægget om individuelle tryghedsforhold. I det er der ikke taget stilling til, om man på dette punkt ønsker lovgivning eller ej.

Hvis vi ser på punkt 2, tager man så fat på funktionærlovens opsigelsesvarsler. Man forlænger dem væsentligt og lader det så få gyldighed for hele arbejdsmarkedet uden hensyn til, at der netop under overenskomstfornyelsen i foråret i nogle centrale fag i øvrigt er taget hul på en adgang til lokalt at lade flere lønmodtagere gå over på funktionærvilkår. Det er altså igen typisk aftalestof, som man vil gøre til lovstof.

I punkt 3 trækker man så lidt i land for virksomheder med sæsonarbejde, vikararbejde m.v. Men det må ikke sløre blikket for det, der er hovedsagen her, nemlig at SF foreslår et stort indgreb i gældende overenskomst midt i en overenskomstperiode. Det kan vi som bekendt ikke lide, og derfor vil vi heller ikke være med til det.

[Arbejdsministeren]

I punkt 4 foreslås det, at virksomheder, der inden for et år efter afskedigelser skal ansætte nye medarbejdere, skal have pligt til at tilbyde arbejde til de afskedigede. Dette forslag drejer sig ligesom punkt 5 og 6 om kollektive afskedigelser og må derfor henvises til behandling under de drøftelser, der som nævnt er i gang i Landsarbejdsnævnet.

Jeg skal ikke kommentere de resterende 10 punkter. Det er afgrænsninger af lovens område og lignende.

Vi mener altså ikke, at SF's beslutningsforslag er egnet. Efter regeringens opfattelse beror tryghed i ansættelsen på meget andet end de forhold, der er nævnt her. Det drejer sig om at give virksomhederne nogle vilkår, der gør, at virksomhederne sammen med deres ansatte kan skabe den nødvendige motivation, arbejdsglæde og tryghed. Det drejer sig om, at man giver virksomhederne og deres medarbejdere vilkår, der gør, at de i fællesskab kan etablere de aftaler, der er behov for, af hensyn til både medarbejdere og virksomhed. Så bliver det nemlig gjort under hensyntagen til begge parter og på en måde, der passer til de faktiske forhold i jernindustrien og i de andre industrier. Det ville det ikke komme til, hvis man lovgav med udgangspunkt i SF's forslag.

Vi må altså derfor afvise forslaget.

Bakholt (S):

Det lader ikke til, at arbejdsministeren er i særlig godt humør i dag; det er i hvert fald den afvisende tone hele vejen igennem.

Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi også i dette Ting får en debat om tryghed i ansættelsen. For hvis vi ser på de faktiske forhold på arbejdsmarkedet, må vi konstatere, at tryghedsforholdene er meget dårlige for meget, meget store lønmodtagergrupper. Det danske arbejdsmarked er faktisk kendetegnet ved, at der foregår meget, meget store udskiftninger af personalet i virksomhederne. Det er meget let at komme af med arbejdskraft, hvis man ønsker det.

Jeg synes også, vi skal være opmærksom på, at den teknologiske udvikling, vi er inde i, foregår med stor hastighed, at det betyder nogle ændringer på arbejdsmarkedet, og de meget store ændringer bliver ikke mindre i fremtiden. Derfor er der behov for at skabe et bedre grundlag for, at den enkelte på arbejdsmarkedet får mere tryghed og dermed også et mere sammenhængende arbejdsliv.

Vi mener i Socialdemokratiet, at der skal sættes ind på mange områder. Det forslag, som SF har fremsat, tager fat i en del af problematikken. Hensigten med det kan vi være meget enige i. Der skal mere til, men vi er positivt stemt over for forslaget.

Det er vigtigt, at vi også får sikret, at der er tilstrækkelige uddannelsesmuligheder og jobmuligheder i samfundet. Det har vi fremsat en række forslag om. Det er også vigtigt, at vi får øget mulighederne for, at lønmodtagerne får større medbestemmelse. Det er også nødvendigt med mere rimelige ansættelses- og afskedigelsesvilkår, hvis vi skal modvirke de mange pludselige, vilkårlige og usaglige afskedigelser, der har fundet sted.

Derfor synes vi, at det må være rigtigt, at vi får lavet en rammelovgivning om ansættelses- og afskedigelsesvilkår, som kan fastsætte nogle minimumskrav. Disse minimumskrav kan så selvfølgelig udbygges ved kollektive aftaler.

Det er også vigtigt, at vi får pålagt virksomhederne at gennemføre en egentlig personale- og uddannelsesplanlægning. Det finder ikke sted ret mange steder i dag, og det er selvfølgelig nogle ting, som skal køre på normal måde og forhandles og godkendes i samarbejdsudvalget, men der er ikke i dag noget som helst pålæg om noget sådant, og derfor står vi mange gange i en situation, hvor det omgivende samfund, når der skal uddannes folk, får det at vide alt for sent, og her er vi nødt til at pålægge det.

Vi kan også sige rent ud, at de nugældende regler vedrørende kollektive afskedigelser må strammes op. Vi har set nogle eksempler igennem årene og også her på det sidste, der tyder på, at de ikke fungerer godt nok.

Hvis vi tager det sammenhængende, vil jeg til allersidst sige, at det er ikke sådan, at vi i Danmark har nogle restriktive regler, når det drejer sig om ansættelses- og afskedigelsesvilkår, men de er meget uensartede, og det gør, at det ikke er særlig overskueligt. En lang række lande har betydelig bedre ansættelses- og afskedigelsesvilkår, end vi har i Danmark, og her har vi noget, vi skal have rettet op på.

Vi er positivt stemt over for sigtet med SF's forslag, og jeg synes, vi skal arbejde videre på at få lavet en egentlig rammelovgivning på disse områder.

Svend Åge Petersen (KF):

For langt de fleste mennesker er det at have tryghed i ansættelsen naturligvis noget meget, meget væsentligt. Det er forståeligt, så længe vi ikke er i stand til at give alle, der virkelig ønsker at komme i arbejde, et tilbud om et passende job, at så må trygheden naturligvis være særlig væsentlig.

Selv om arbejdsløsheden i firkloverregeringens hidtidige levetid har været noget faldende, er det naturligvis fortsat en af de allervigtigste opgaver for regeringen at arbejde på at reducere arbejdsløsheden yderligere.

Lige siden vi i sommer oplevede, at nogle firmaer, der på en, synes jeg, noget uheldig måde afskedigede et større antal medarbejdere, har der været tale om, at der var partier i Folketinget, der på et eller andet tidspunkt ville gribe ind i de kollektive overenskomster mellem arbejdsmarkedets parter.

Dette er nu med det foreliggende beslutningsforslag blevet bekræftet. Socialistisk Folkeparti ønsker at trampe godt og grundigt på mange års traditioner på arbejdsmarkedet. Nu skal der nemlig ifølge beslutningsforslaget lovgives på dette område, helt uanset de resultater, som lønmodtagere og arbejdsgivere er nået frem til efter mange års regelmæssige forhandlinger.

Jeg kunne egentlig godt forestille mig, at SF faktisk ønskede at bruge netop disse nævnte afskedigelser i sommer til ved hjælp af beslutningsforslaget at forsøge at sætte arbejdsmarkedets parter rigtig ud af spillet.

Det ønsker vi i Det Konservative Folkeparti bestemt ikke at være medvirkende til. Vi vil naturligvis heller ikke være med til at stemme for et indgreb lige midt i en overenskomstperiode.

Vi finder, at forslaget i bund og grund er forkert skruet sammen, og det er vor opfattelse, at det faktisk, hvis det helt usandsynligt og ulykkeligvis skulle blive vedtaget, kan føre til det stik modsatte resultat af det, man ønsker, forøget tryghed. Det vil ganske enkelt medføre – og det er her, vi har vores hovedpunkt i argumentationen mod forslaget, ikke detaljerne, men hovedpunktet – at alle de tusindvis af arbejdspladser, som hvert eneste år bliver oprettet i firmaer, hvor man skønner, at der måske er basis for at udvide produktionen og dermed måske også basis for at skabe nogle nye arbejdspladser, ikke bliver oprettet, og det vil væ-

re til ubodelig skade, ikke bare for det danske erhvervsliv som helhed, men især for de personer, der er ledige, og som gerne vil i arbejde igen.

Når den vinkel, jeg her nævner, ikke er taget med i SF's forslag, kunne det være, fordi man ikke havde den fornødne viden blandt SF'ere om, hvordan tingene rent praktisk ville foregå i det øjeblik, man tror på at kunne oprette en ny arbejdsplads, hvilke tanker og hvilken usikkerhed der ligger bag. Men det er vel ikke så naturligt, når man ved, hvor SF har hovedbestanddelen af sit vælgerkorps.

Vi i Det Konservative Folkeparti vil fortsat arbejde intenst for at få skabt flest mulige arbejdspladser, og derfor kan vi med den fare, der ligger i det, jeg her har påpeget, naturligvis ikke stemme for forslaget, som det er, i sin grundtanke.

Bjørn Elmquist (V):

At sikre lønmodtagere tryghed i ansættelsen er noget, som mit parti, Venstre, kan erklære sin fulde støtte til, men det er nok i en noget anden forstand og med et noget andet indhold end det, som SF-beslutningsforslaget her opererer med.

Når vi i mit parti taler om tryghed i ansættelsen, tænker vi på den reelle tryghed, der ligger i en sund økonomi, det være sig samfundet som helhed, inden for erhvervslivet og inden for den enkelte virksomhed, og det vil sige dermed også for de ansatte på virksomheden. Vi tænker på god konkurrenceevne og et velfungerende samarbejde i den daglige jobsituation.

Jeg vil ikke bestride, at SF med forslaget her muligvis har villet tilgodese nogle af disse hensyn, men jeg må så samtidig lægge til, at hvis dette forslag blev gennemført, ville mulighederne for i praksis at varetage disse hensyn hurtigt blive reduceret kraftigt og fortone sig.

Et af problemerne, som vi ser det, er, at det en gang imellem, selv om det kan være hårdt, kan være nødvendigt at gennemføre indskrænkninger, herunder også afskedigelser, i en del af en virksomhed for simpelt hen at redde arbejdspladserne i andre dele af virksomheden. I en sådan situation mener vi, at de regler, der her er foreslået forholdsvis detaljeret, kunne risikere bare at gøre ondt værre, det vil sige skabe risiko for, at også de arbejdspladser, der ellers før ville være en chance for at redde, også

[Bjørn Elmquist]

gik tabt, og dermed ville man jo, som jeg sagde, bare gøre ondt værre.

Et spørgsmål, der også lige er værd at vende i luften, er, hvordan de regler, der gælder i dag efter en lang tradition og efter aftaler på arbejdsmarkedet, som det er understreget af flere ordførere og af ministeren heroppefra, fungerer i praksis i dag. I bemærkningerne til forslaget trækkes Tulipafskedigelserne fra i sommer frem, og der er det vel værd at erindre sig, at de faktiske forhold omkring de afskedigelser vel næppe er fuldt opklaret endnu, og at de konsekvenser, som den dér valgte fremgangsmåde eventuelt kan rejse, vel heller ikke ligger helt klart. Der foregår i øjeblikket – det tror jeg vi alle sammen er klar over – undersøgelser dels hos politiet, dels i det pågældende arbejdsmarkedsnævn, om man har fulgt reglerne. Hvis det viser sig, at reglerne ikke er fulgt og der så sker påtale, så vil jeg nok mene, at det ikke kan bruges som et eksempel på, at reglerne bør laves om.

Derfor må vi nøje se, hvad der kommer ud af den undersøgelse, og jeg vil i det hele henholde mig til det, som arbejdsministeren også sagde herfra for et øjeblik siden om det udvalgsarbejde og de kontakter, som han har sat i gang med arbejdsmarkedets parter. Mit parti hylder princippet om arbejdsmarkedets parters forhandlingsret, og vi mener, at vi skal respektere dette i den forstand, at vi skal være forsigtige med at lovgive på tværs af aftaler, der måtte være truffet på arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Så er det nu, man er lige ved at sige: Nu er der ikke et øje tørt her i salen i denne sene aften. Ærlig talt, kan man være bekendt at hælde så meget vand ud af ørerne, når man ved, at det partis ordfører, som lige har stået på talerstolen, selv endda trækker Tulipsagen frem, som ganske rigtigt har inspireret til, at nu måtte vi se at få lavet en bedre rammelovgivning, hvad ligner det så at trække en retssag ind i denne sag og sige, at uanset hvordan den ender – jeg ved alt om, at der er lavet retssag i denne Tulipsag – kan det i hvert fald ikke inspirere til, at vi får lavet en bedre rammelovgivning. Jo, det kan jeg forsikre for at det kan. Jeg kan også forsikre hr. Bjørn Elmquist om, at den bliver lavet. Det drejer sig om tid, før den bliver lavet.

Det er muligt, at der i det nuværende Folketing ikke er et flertal for alle dele i det forslag, der er fremsat, men det er dog for galt at påstå, at vi har gode ordninger her, og at man ikke griber ind i arbejdsmarkedets parters ret til at forhandle tingene på plads, og jeg ved ikke hvad, fra ordførere, som gang på gang har grebet ind, infrosset dyrtidsportioner, ja, direkte afskaffet dem. Så tillader jeg mig at sige: Nu er der snart ikke et øje tørt. Man griber ind, når det passer ind i det politiske kram, der nu til enhver tid er gældende fra både den ene og den anden side. Sådan er sandheden jo. Lad os så ikke gøre os mere hellige, end nødvendigt er.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Jeg vil gerne belære fru Lilli Gyldenkilde om, at den anatomiske sandhed er, at det vand, man hælder ud af ørerne, ikke kan gøre øjnene våde.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Mit har ikke meget med anatomien at gøre, ikke den form for anatomi i hvert fald. Jeg vil takke fru Lilli Gyldenkilde for den klare erkendelse af, at hun på dette område som ordfører for forslagsstillerne er inde på noget, der har at gøre med overenskomststoffet, og som er noget, som arbejdsmarkedets parter normalt klarer, og at det har et politisk formål.

Jeg skal for så vidt angår Tulipsagen henvise til bemærkningerne og citere derfra, dér, hvor der efter en kort beskrivelse af, hvad der skete set med forslagsstillerens øjne i Tulipafdelingerne i Hammel og Odder, står følgende:

»Ovenstående er et lærestykke i, at der må gribes ind over for arbejdsgivernes ret til at skalte og valte med lønmodtagerne, efter hvad der giver mest profit.«

Her siger jeg: Hvis det viser sig efter politiuundersøgelser og efter, at anklagemyndigheden har besluttet at rejse tiltale, at domstolene følger den og arbejdsgiveren bliver dømt for at have overtrådt reglerne i denne sag, kan den ikke bruges som eksempel på et behov for at lave reglerne om?

(Kort bemærkning).

Svend Åge Petersen (KF):

[Svend Åge Petersen]

Hvorfor, vil jeg gerne spørge fru Lilli Gyldenkilde, skal vi nu have grebet ind over for arbejdsmarkedsparterne, lønmodtagere og arbejdsgivere? Den eneste forklaring, jeg kan se på, at SF nu ønsker at gribe ind, er, at man må være utilfreds med de hidtil opnåede resultater, og hvis jeg gætter videre – det får jeg forhåbentlig om lidt et klart svar på – er det, fordi SF mener, at lønmodtagerorganisationerne har gjort det for dårligt. Er det den kritik, man vil rejse, for så at »komme dem til hjælp« ved at lave lovgivning om noget, som de sikkert selv føler de godt fortsat kan klare?

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Til oplysning for hr. Bjørn Elmquist skal jeg lige sige, at den, der skaltede og valtede med Tuliparbejderne, ikke var arbejdsgiverne, men først og fremmest fru Lilli Gyldenkildes parti-fælle fru Margrete Auken, der drev bl.a. hr. Bjørn Elmquist rundt i manegen herinde og foranstaltede en enorm hetz mod det danske landbrug med denne fuldstændig afsindige havmiljøplan, man vedtog i foråret, hvorved man simpelt hen drev landbruget ud i en pessimisme, så der ikke var noget arbejde tilbage til disse slagteriarbejdere. Det er hos SF og deres følgesvende i Venstre, og hvem der ellers stemte for den fjollede havmiljøplan, skylden fuldt ud ligger.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Erfaringen er jo god at have med sig. Jeg har faktisk været ansat på en radiofabrik ovre i Horsens, som i sin tid hed Arena, og den var et lærestykke i, hvordan man bærer sig ad med at lukke virksomheder her i landet. Den blev solgt til en multinational concern, men da man havde fået indarbejdet den knowhow, der var, og navnet, Rank Arena, flyttede man produktionen til England. Siden da har jeg været en meget varm tilhænger af økonomisk demokrati.

Hr. Svend Åge Petersen var så venlig i tidligere indlæg at tale meget om, at SF ikke havde så megen erfaring i disse sager, fordi vi havde vores vælgerkorps et helt andet sted. Jeg kommer faktisk fra den fabrik, idet jeg var ansat dér, og jeg var med til at prøve, om vi kunne lave en folke-fjernsynsfabrik, men det mislyk-

kedes også, fordi det ikke lod sig gøre. Så kom ikke her og sig, at der ikke er erfaringer bag det, der foreslås i et forslag som dette. Nu sker der tilsvarende andre steder som f.eks. på B & O, hvor de allerede nu har sagt: Vi fyrer omkring jul, for det, der er sket på dollarmarkedet og med aktiekurserne osv., betyder, at vi ikke kan opretholde vores produktion. Så nu er der altså igen mennesker, der skal fyres. Vi kan nævne det ene sted efter det andet. Jeg ved, hr. Leif Hermann gerne vil nævne et andet eksempel, hvor man skalter og valter med lønmodtagerne, og hvor man faktisk kan fyre folk og i løbet af fjorten dage kan tage eksistensgrundlaget fra dem. Det kan da ikke være meningen, at vi skal finde os i det i 1987 i Danmark, fordi man har en hellig ko, som man bruger, når man kan bruge den, og ellers ikke, nemlig at der skal være en aftale mellem parterne, før man kan lave om på tingene. Nej, når der er et flertal til det, skal vi lave om på tingene herinde, i hvert fald lave noget, der beskytter lønmodtagerne mod grov udnyttelse.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg ved, at det almindeligvis er temmelig ligegyldigt, hvad man siger til Fremskridtspartiet, og hr. Glistrup lægger sig også flot i spidsen med den sædvanlige uvidenhed om, hvad der egentlig er foregået herinde. For det første deltog fru Margrete Auken ikke i forhandlingerne vedrørende vandmiljøplanen – det gjorde jeg selv – og der blev ikke drevet hetz mod landbruget fra Socialistisk Folkepartis side. Hvis vandmiljøplanen havde betydet det, Tulipbestyrelsesformanden sagde den betød, havde man været nødt til at udsætte lukningen af Tulip, for så havde mængden af grise til slagtning været så stor, at man havde været nødt til at bruge al den kapacitet, man kunne. Men hvad er resultatet blevet? Man flytter til Horsens, hvor rensningsanlægsforholdene ikke er i orden, hvilket vi har fået bekræftelse på fra miljøministeren i dag.

Jørgen Estrup (RV):

I det omfang dette forslag drejer sig om at stramme reglerne om varsler, procedurer og andet i forbindelse med større afskedigelsessager, altså dermed give arbejdsmarkedsnævnen og arbejdsformidlingen bedre vilkår i deres forsøg

[Jørgen Estrup]

på at genplacere de afskedigede medarbejdere, har vi stor sympati for det fra radikal side.

Jeg synes i modsætning til hr. Bjørn Elmquist, at man godt kan bruge Tulipsagen til at få forstand af, og det er desværre oven i købet ikke den eneste sag af den type. Den gør det rimeligt at overveje lovgivningsinitiativer, som medfører, at det er lettere at sikre, at medarbejderne får en rimelig behandling i forbindelse med afskedigelser.

Jeg er fundamentalt enig i det, som forslagsstilleren skriver i bemærkningerne, nemlig at man ikke kan acceptere, at dagpengesystemet bruges af virksomhederne til korttidsparkeringer – det har aldrig været meningen med dagpengesystemet.

Derfor er der nok brug for at foretage opstramninger på dette område, men jeg synes, man med det samme må slå fast, at det er en balance, hvor det ikke kan nytte noget, at vi går så langt, at vi forbedrer situationen for dem, der allerede er i beskæftigelse, i et sådant omfang, at vi gør det umuligt for dem, der er ledige, at komme ind i en ansættelse. Der er virkelig en hårfin balance, vi må prøve at finde på dette punkt. Jeg synes ikke, det alle steder er lykkedes SF i dette forslag, og jeg vil gerne nævne to punkter, hvor vi i hvert fald ikke kan tilslutte os. Det drejer sig for det første om spørgsmålet om de såkaldte sekretariater, som man forestiller sig skal oprettes på alle virksomheder med mere end 10 medarbejdere i sådanne afskedigelsessituationer. Det er efter min mening både en bureaukratisering og noget, som vil gøre det vanskeligere for arbejdsformidlingen og arbejdsmarkedsnævnene at varetage deres opgaver, og det går derfor efter vores opfattelse direkte imod det, som var hovedsigtet, hvis vi skal gennemføre ændringer på dette felt.

Det andet punkt, jeg vil fremdrage, hvor vi heller ikke synes man har fundet et rimeligt leje, er spørgsmålet om funktionærgoder. Det er klart, at der kan være megen fornuft i at stille mod funktionærgoder, men der er en lang tradition inden for aftalestoffet om, at det er noget, man forhandler sig til rette om, og at det i sidste ende er en afvejning hos de beskæftigede af, hvad de lægger størst vægt på: funktionærgoderne og den tryghed, som deraf følger, eller bedre aflønning. Jeg synes ikke, det uden videre er rimeligt, at man her bryder ind i den tradition. Man så jo bl.a. ved sidste overenskomst, at

Elforbundet forhandlede sig frem til funktionærstatus og vel har følt, at det var et rimeligt valg, man her traf. Men spørgsmålet om tryghed over for løn er altså en fundamental afvejning for den enkelte medarbejder. Det er i sidste ende også et spørgsmål om tryghed og ansvar, idet man ikke får trygheden gratis; man må faktisk samtidig påtage sig et ansvar for den arbejdsplads, man er på. Bl.a. derfor er vi fra radikal side så interesseret i og lægger så stor vægt på at få en lovgivning om medejendomsret og medbestemmelse – det er faktisk dér, der er nogle nye muligheder.

Jeg vil slutte med at sige, at der altså er nogle elementer i forslaget, som vi gerne vil forhandle videre om, men at vi for størstedelens vedkommende ikke kan tilslutte os dem.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg tillader mig lige at tage en kort bemærkning, da jeg ved, det kan blive svært for hr. Jørgen Estrup at følge debatten til den sidste ende i givet fald.

Derfor vil jeg gerne sige tak til hr. Jørgen Estrup for den, skal vi sige forholdsvis positive indledning, der var i hr. Jørgen Estrups tale, men jeg er selvfølgelig skuffet over, som den sluttede. Det er klart, at vi må se på, hvilke elementer vi i givet fald kan blive enige om, idet jeg kan forstå, at der er nogle af dem, vi kan blive enige om, og at Det Radikale Venstre i alt fald ikke er bange for at sige, at der er områder, hvor der laves lovgivning, selv om man kunne forestille sig, at der kunne have været lavet en kollektiv aftale, men hvor det altså ikke er sket.

Vi ved, man er meget langt med tanken om at have funktionærlignende status. Ved sidste overenskomst var Elforbundet en af de brancher, hvor man fik lavet det via kollektiv aftale, og vi kan forestille os andre, som vil komme. Det ligger i vores forslag, at vi ikke ønsker at gå ind dér, hvor der er aftaler i forvejen, som er bedre end det, vi foreslår. Sådanne aftaler skal sandelig blive stående, og man skal også kunne lave nogle, der er bedre. Vi ønsker bare en rammelovgivning på dette område, og det er just, fordi de, det går ud over, er dem, der ikke kan få lavet kollektive aftaler. Det er Kvindeligt Arbejderforbund, og det er Specialarbejderforbundet, som vi ved ikke får lavet disse aftaler. Derfor bør vi altså være vores opgave voksen

[Lilli Gyldenkilde]

og se på dette her. Jeg vil slutte mit meget korte indlæg nu med at henvise til Sverige. Sverige er både et land, vi konkurrerer med, og et land, vi sammenligner os med på mange områder. Jeg husker, hvor begejstret den radikale ordfører var, da Arbejdsmarkedsudvalget var i Sverige, netop for den tryghedslovgivning, man var nået til enighed om dér. Det er nogle år siden, så det var før, hr. Jørgen Estrup kom i Folketinget; den radikale ordfører hed Jens Jørgen Bolvig dengang. Jeg håber da, man vender tilbage til at være lidt mere positiv end det, hr. Jørgen Estrup har givet udtryk for nu, men samtidig skal jeg sige tak for det, der var at sige tak for.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det er rigtigt, som fru Lilli Gyldenkilde siger, at jeg ikke var med på den pågældende tur til Sverige, men jeg har interesseret mig ganske meget for svensk lovgivning, og jeg mener, vi på mange måder kan lære meget af svensk politik på arbejdsmarkedet. Der er mange gode og fornuftige ting i den. Men jeg vil ikke sige, at alt, hvad man har lavet på tryghedsområdet, har været lykkeligt. Man havde en lovgivning i begyndelsen af 1970'erne, som ikke virkede særlig godt, men man fik senere bedre erfaringer, så det er et lidt blandet budskab.

Jeg tror, at den holdning i arbejdsmarkedspolitikken, man har og har haft i Sverige, og som lægger vægten på den aktive indsats i modsætning til den passive forsørgelse, virkelig er noget, vi kunne lære meget af, og at det ville være godt, hvis vi i højere grad kunne få dansk arbejdsmarkedspolitik præget af den.

I øvrigt vil vi naturligvis gerne tale videre om disse spørgsmål, men der er nogle principper også i forhold til kollektive overenskomster og forhandlinger, som vi synes man skal respektere. Jeg er helt forstående over for, at der vil være grupper, måske ikke mindst inden for SiD og KAD, som kan få det svært i sidste ende, men før vi tager stilling til det, tror jeg, vi skal have set et lidt klarere signal fra resten af arbejdsmarkedet om, at man er villig til at forhandle sig til rette med hensyn til funktionærgoderne.

Bollmann (CD):

SF har her i en lang række punkter forsøgt at opstille regler for, hvordan man får tryghed i ansættelsen, og det er, som andre har sagt, et

begreb, der lyder godt i befolkningens ører, ikke mindst på baggrund af den store virksomheds pludselige lukning af et stort antal arbejdspladser.

Jeg er enig i de betragtninger, der har været fremme om, at det er ikke rimeligt at sige, at fordi man gør sådan ét sted, er det noget, der også sker alle andre steder. Jeg tror ikke, man kan bruge det som mønster, og jeg synes i hvert fald ikke, det er rimeligt af fru Lilli Gyldenkilde at trække situationen på B&O ind i denne diskussion. Så vidt jeg husker, sagde man netop, da vi fik oplysningen over pressen, at man ikke kunne give detaljerede oplysninger, før man havde forhandlet med de ansattes organisationer. Derfor synes jeg ikke, sagen passer ind i billedet her.

Men det er klart, at vi også i CD synes godt om tryghed i ansættelsen. Vi mener bare, det er noget, arbejdsmarkedets parter selv skal finde ud af, og at det altså ikke er noget, vi skal lovgive om her i detaljer. Men jeg har også forstået, at parterne er godt i gang. Vi har hørt om fornyelse af samarbejdsaftaler, der er indgået ny hovedaftale osv., ligesom flere af de punkter, man rejser, er stof, der allerede drøftes i Landsarbejdsnævnet. Vi mener i hvert fald i CD, det er naturligt at afvente resultaterne af disse drøftelser for at se, om arbejdsmarkedets parter overhovedet har nogen ønsker om ændringer af gældende love og bestemmelser netop på det område.

Jeg vil ikke gå mere i detaljer – det har ministeren jo gjort på udmærket vis – men blot sige, at forslaget, som det foreligger, efter vores mening ikke er særlig anvendeligt som basis for løsning af de tryghedsproblemer, der måtte være.

I øvrigt er vi i CD – og det tror jeg også forslagsstillerne ved – modstandere af at afskaffe arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet. Det mener vi dette forslag ville gøre, og derfor vil vi afvise det.

Glistrup (FP):

Der kan siges én god ting om forslaget: Det er en fortjent hyldelse til det store afdøde geni George Orwell. Her kommer disse finintellektuelle SF-æggheveder og fremsætter et forslag om, at samfundets dårligst stillede skal kastes ud i en social fornedrelse og elendighed og gråd og tænders gnidelse, og så kunne kammerat Na-

[Glistrup]

poleon skam ikke have forsynet det med nogen bedre overskrift end at kalde denne foragt for samfundets svage fra dem, der sidder på lyssiden, for tryghed i ansættelsen.

Hvad er det dog for noget forfærdeligt vrøvl? Dette her er ikke noget forslag om tryghed i ansættelsen. Det er et forslag om, at vi skal vandre Sovjets, Jugoslaviens og Kinas vej til at gøre de fattige fattigere, for kernen er, at ordet »tryghed« betyder stilstand, uændret, konservativ, at man skal hytte sig ved det bestående og bare lade det bestående herske. Hvis vi gør os klart, hvad der er det typiske for den verden, vi lever i her, opdager vi, at det er foranderlighedens verden, og det kan vi på vores 43.075 km² ikke afvise. Der sker enorme forandringer både i det England, som Rank Arena flyttede til, men skam også i Japan, Korea, Brasilien, Singapore og overalt dér, hvor tingene gror og udvikler sig. Havde SF haft magten i sin tid, havde vi stadig været et folk af gaslygtetændere og charabancværkstedsarbejdere, der havde tryghed i vores ansættelse med de beskæftigelser.

Nej, det, det gælder om, når man vil gøre det godt for de svagt stillede i samfundet, er, at de skal kunne skifte, at de skal kunne gå ud i de nye ting; når f.eks. Stålvalseværket eller skibsværfterne bliver håbløst forældede og umulige at drive i Danmark, skal man ikke holde folk fast ved tryghed i ansættelsen på disse virksomheder, hvor de under alle omstændigheder kun kan få en mere og mere pauver ugeløn, fordi tiden simpelt hen er løbet fra virksomheder af den størrelse. Folk skal over at beskæftige sig dér, hvor der virkelig er udvikling, uanset om det så hedder at arrangere Mallorca-rejser eller det hedder at lave teknologi af den ene eller den anden art eller det hedder at lave Eccosko, Danfosskøleventiler, Grundfos-pumper, eller hvad det nu hedder; det, det gælder om, er at få foranderlighed på arbejdsmarkedet.

Selvfølgerig er der nogle overgangsproblemer, når man går fra at være ansat i disse dødssejlere, som SF vil opretholde, hvor man skal blive ved med at ansætte personale og bevare personale, og over dertil, hvor der virkelig kan tjenes penge og opnås høje lønninger, men disse overgangsvanskeligheder skal klares ved individuelle aftaler og hverken ved lovgivning eller ved, at fagforsteningsbevægelsen LO eller andre skal blande sig i det. Det kan være familier, der har sat sig meget hårdt med en bunke

forpligtelser på afbetalingskontrakter, huspantebreve osv., og som måske har brug for at have 8 måneders opsigelsesvarsel, og så kan der være ungarke eller unge piger, som ikke har brug for noget opsigelsesvarsel. Det skal aftales individuelt mellem den enkelte lønmodtager og virksomheden uden indblanding fra Christiansborg eller fra andre sider, for det er så forskelligt fra den ene til den anden.

Hvis man giver alle over én kam, altså både dem, der har behov for det, og dem, der ikke har behov for det, et langt opsigelsesvarsel, er man jo løntrykker. For det siger sig selv, at de penge, der skal betales til folk for ikke at bestille noget, nemlig ved en opsigelsesfrist, må medføre, at det almindelige lønniveau falder. Derfor er situationen den, at fru Lilli Gyldenkilde, fordi hun ikke forstod en pløk af, hvad der skete i forbindelse med Rank Arena hverken i første eller i anden omgang, render rundt med et misforståelseskompleks, der åbenbart har vokset sig stort som en hjernesvulst, og derfor tror hun, at de misforståelser, hun har haft, skal føre til ulykke for titusinder eller hundredtusinder af lønmodtagere. For sandheden om dette forslag er jo, at hvis noget i den retning blev gennemført, ville det føre til et væld af ulykker. Og så hr. Leif Hermann var heroppe og fortalte om sine misforståelser, der viste, at han overhovedet ikke har forstået noget som helst af samfundets sammenhæng. Det har forslagsstillerne her heller ikke.

Vi stemmer nej.

Berlau (FK):

Hr. Glistrup svinger imellem ideologier hentet fra Mussolini og Che Guevara, og hvad ved jeg, og hvis der er mening i tingene, må jeg indrømme, at jeg ganske enkelt ikke fatter den. Det eneste, man kan sige hr. Glistrup har fået ud af sine mange indlæg i denne diskussion, er, at vi nu er nede på et så lille deltagerantal, at vi lige så godt kunne opholde os i en telefonboks; det er jo ikke engang muligt at finde nok til en firemandswhist i øjeblikket herinde.

Men til sagen. For så vidt angår det, som regeringspartierne har givet udtryk for, må jeg indrømme, at jeg ser med stor tilfredshed på, at regeringen ikke ønsker at indføre tryghed i ansættelsen. Det giver os andre et lille håb om, at de på et tidspunkt bliver arbejdsløse, og at vi får en anden regering.

[Beriau]

Selve forslaget må jeg indrømme at jeg ikke er supervarm på, sådan som det er formuleret. I bemærkningerne konkluderer man, at det er arbejdsgiverne, der har ret til at lede og fordele arbejdet i Danmark. Det skyldes jo hovedaftalens bestemmelser, og vi hører til blandt dem, der ikke synes om, at Folketinget blander sig i de overenskomster og aftaler, der indgås på arbejdsmarkedet. Det skal ikke opfattes på den måde, som De Konservative har fremlagt det, for De Konservatives holdning til sagen skifter jo som vinden, og når det passer dem, griber de ind i de kollektive overenskomster. I det hele taget må De Konservatives indlæg i denne debat betragtes som hyklerisk ud over enhver grænse.

Men selvfølgelig bør der være tryghed i ansættelsen, men vi synes, det havde været klogere, om man havde fremsat forslag til ændring af f.eks. aktieselskabsloven på en sådan måde, at man havde fået indført en bestemmelse om, at de ansatte udgjorde en større og eventuelt mere bestemmende del af aktieselskabsbestyrelserne, idet man så ikke skulle gribe ind over de kollektive overenskomster, men på den måde havde sikret, at der i bestyrelserne kunne blive truffet nogle andre beslutninger.

Men forslaget virker ganske rimeligt gennemarbejdet. Vi har som bekendt ikke adgang til udvalgene, men vil på anden måde forsøge at følge diskussionen og den videre bearbejdning af dette forslag.

Et par enkelte ting vil jeg dog gerne påpege. Løn i opsigelsesperioden bør efter vores opfattelse gives som rene erstatninger, således at den, det går ud over, kan betragte sin erstatning som noget sådant og selvfølgelig samtidig være i stand til at hæve vedtægtsmæssig arbejdsløshedsunderstøttelse i perioden.

Det spørgsmål, der vil blive det afgørende i denne sag, er imidlertid indførelsen af voldgiftsavgørelser, som efter vores opfattelse er en dødsensfarlig måde at bevæge sig ind på dette område på. Jeg vil gerne sige til fru Lilli Gyldenkilde, at det er utopi at forestille sig, der skulle kunne opnås enighed mellem parterne, og det vil derfor blive rene voldgiftskendelser, der er afgørende, og med det kendskab, som både SF og vi har til faglige voldgifter, er det vores opfattelse, at man i langt større udstrækning vil se, at voldgiftskendelser går de ansatte imod og falder ud til fordel for arbejdsgiverne.

Der er jo i masser af situationer faldet voldgiftskendelser i overenskomstområdet, hvoraf det helt klart fremgår, at man ikke må afskedige folk, og at man er tvunget til at genansætte disse mennesker, men hvor voldgiftsdommerne, disse forkalkede mennesker, alligevel er kommet til den konklusion, at det nok ikke vil være særlig hensigtsmæssigt at genansætte de pågældende eller tilbagekalde opsigelserne. Så jeg mener ikke, det er en farbar vej med voldgift, sådan som voldgiftsretter fungerer i dag. Det skulle kun være, hvis man ændrede på voldgiftsbetingelserne, således at fortolkningsfordelen tilhører arbejdstagerne og ikke, som den gør nu, arbejdsgiverne. Så ville der være en mulighed, og det princip er jo også gennemført i Sverige, uden at der er tale om den rene bolsjevisme i den sammenhæng.

Leif Hermann (SF):

Fru Lilli Gyldenkilde nævnte, at jeg havde et eksempel på det, som jeg tror vist hr. Glistrup kaldte dødssejlere i dansk erhvervsliv, som Socialistisk Folkeparti vil bevare. Den dødssejler i dansk erhvervsliv, som eksemplet drejer sig om, er ølbryggeriet Odin i Viborg. Det er en dødssejler med forrentning af egenkapitalen over gennemsnittet. Det er en dødssejler med et årligt overskud på 2,3 mio. kr. Det er beklageligvis også en dødssejler, der ejes af bryggeriet Faxe, som har behov for et betydeligt kapitaltilskud for tiden, åbenbart. Så derfor træffer man en beslutning om lukning af virksomheden. Der er ganske vist foretaget betydelige investeringer i 1985 og i 1986 for at få virksomheden til at fungere, som den skal. Man har en medarbejderstab, der har været meget, meget længe på virksomheden og er indarbejdet med alle rutiner, og det er altså lykkedes Faxe at få lukket denne virksomhed, men så hurtigt og så kraftigt i strid med de regler, der gælder for den slags ting, at der blev problemer.

Man må egentlig spørge sig selv om, hvad meningen er med at sige, at Socialistisk Folkeparti bare vil have, at det er dødssejlerne i dansk erhvervsliv, der skal bevares, når det er således, at det med at redde arbejdspladser inden for andre steder af koncernen, jeg tror, det var hr. Bjørn Elmquist, der brugte det udtryk, kan betyde – det er selvfølgelig også argumentet for Faxe udadtil i det mindste – at man lukker virksomheder, der er overskudsgivende, og

[Leif Hermann]

hvor en forrentning af egenkapitalen er over gennemsnittet, men det er altså ikke nok. Det er et fantastisk godt eksempel på det, der er angivet i bemærkningerne: arbejdsgivernes ret til at skalte og valte med lønmodtagerne eller retten til at tage det, der giver mest profit. Det er for tiden åbenbart ikke profitabelt nok for Faxe-bryggerierne at have et overskudsgivende foretagende i Viborg. Man må have mere overskud, man må have mere profit, og så længe det er det, der er normgivende, er man ganske enkelt nødt til at sætte ind med nogle bremses, hvor dette forslag måske oven i købet er en overordentlig behersket form for bremse på disse ting, men det er måske en realistisk form for bremse. Så længe det er sådan, at arbejdsgiverne faktisk har ret til at skalte og valte med virksomhedens medarbejdere, herunder medarbejdere, der har været på virksomheden i Viborg i 26 år, er vi nødt til at foretage os noget sådant. Al anstændighed påbyder os at gøre det. Vi har så henvendt os til Faxe – nu var bryggeriarbejderne i Viborg ret fikse selv til at få spændt ben for Faxes beslutning, om end de nok kun kan få den trukket ud – og så får vi at vide, hvordan det forholder sig, idet direktør Bryde Nielsen i et brev til mig af 9. september 1987 har skrevet, at lukningen betyder, at man flytter produktionen til et bryggeri, der har overskudskapacitet, bedre maskiner, end tilfældet er i Viborg osv. Man anser det for uhensigtsmæssigt. Se det er måden, man siger det til folk på: Nu lukker vi, for profitten er ikke stor nok. Man må egentlig spørge, hvor stor profitten skal være, før man opretholder en virksomhed? Det kan vi ikke vide noget om, og derfor er vi nødt til at lave det, vi har lavet, også af hensyn til bryggeriarbejderne i Viborg, som formentlig har mistet deres job.

(Kort bemærkning):

Glistrup (FP):

Leverandøren til det danske folk, Faxe Bryggeri, har nok væsentlig mere begreb om, hvorvidt der skal opretholdes et bryggeri i Viborg, end den livsfjerne elfenbensteoretiker, der lige var heroppe på talerstolen og bare kunne slynge om sig med sine fuldstændig livsfjerne begreber og foranstaltninger. Det vedrører nemlig Faxe, mens det overhovedet ikke vedkommer hr. Leif Hermann, hvad Faxe gør med Viborg Bryggeri, så det skulle hr. Leif Hermann

blande sig uden om. Faxe Bryggeri disponerer ud fra, at det er Faxe Bryggeri, der har interesse i, at bryggeriet fungerer godt, og det kan glimrende være korrekt, at man får mest ud af det for det danske samfund ved at bruge mindre arbejdskraft og eventuelt et andet sted end Viborg til produktionen.

Hr. Leif Hermann og hans parti har jo været nogle af de hovedskyldige med hensyn til at gældsætte Danmark i den grad, som Danmark er blevet gældsat i, og derfor skal vi bruge vor arbejdskraft sådan, at vi bruger færrest mulige arbejdere til at producere de flest mulige varer, der kan konkurrere på verdensmarkedet. Om bryggeriarbejderne i Viborg så skal over at lave et eller andet arbejde inden for en produktion, er noget, som erhvervslivet skal have frihed til at finde ud af.

Det går fuldstændig rasende galt, hvis det skal være skrivebordsteoretikere, der ud fra de synspunkter, som hr. Leif Hermann her talte om, skal begynde at skalte og valte med danske arbejdskraft. Det vil kun føre til gråd og tænders gnidelse og fattigdom, hvis man ikke kan gøre sådan noget som det, hr. Leif Hermann lige stod og klandrede en dygtig dansk erhvervsvirksomhed for, en virksomhed, som vi alle sammen nationalt skulle være stolte af, nemlig Faxe Bryggeri. Fy!

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Hr. Glistrup kunne måske nok sige, at jeg skulle holde fingrene fra, hvad Faxe går og foretager sig, men nu er der imidlertid det, hr. Glistrup, at hvad Faxe foretager sig, måske undertiden går ud over nogle mennesker, som ikke har lige så god en adgang til denne talerstol, som visse andre har, og det er bl.a. derfor, jeg har taget ordet. Hvis det er sådan, at Folketingets medlemmer ikke skulle kunne beskæftige sig med, hvad der foregår ude i denne verden, ved jeg i grunden ikke, hvorfor vi overhovedet er her. Det er muligt, at hr. Glistrup har en bedre forklaring end den, han gav heroppefra, for den duede i hvert fald ikke til noget som helst.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal starte med at sige, at det dog er utrolig uforskammet, at man skal stå her og blive beskyldt for det første for at være et æggehoved og for det andet for at være udstyret med en

[Lilli Gyldenklide]

hjernesvulst, siden man kan være ordfører for et forslag som det, man kommer her med. Det var faktisk, hvad Fremskridtspartiets ordfører, hr. Glistrup, tillod sig at sige om et andet medlem af Folketinget. Jeg vil lade andre dømme om, hvem der mon kommer tættest på den beskrivelse, jeg her har ridset op.

Når det er sagt, skal jeg sige, at SF har fremsat dette forslag, fordi vi synes, det er urimeligt, at mennesker efter et langt arbejdsliv på en virksomhed med få dages varsel kan frarives deres eksistensgrundlag.

Vi har fremsat forslag om gode varslingsbestemmelser for alle, krav om omskoling, krav om en aftrædelsesløn og et forslag om, at kommunerne skal inddrages i at skaffe arbejde, når virksomheder lukker og der er få erhvervsmuligheder i en lille kommune.

Vi mener, at vi samtidig med dette forslag sikrer, at arbejdsgiverne ikke mere kan bruge dagpengesystemet til lønning af medarbejdere, som er korttidsparkeret i a-kassesystemet på grund af dårlig planlægning i virksomhederne.

Det er faktisk en kendsgerning, at Danmark har de ringeste tryghedsbestemmelser for medarbejdere set i forhold til de lande, vi plejer at sammenligne os med, og det medfører faktisk, at især multinationale virksomheder, men også andre, kan se en fordel i, når der skal indskrænkes, at gøre det i Danmark, fordi det er billigere her. Der kræves nemlig ikke aftrædelsesløn, der kræves ikke omskoling af medarbejdere, og der kræves ikke ordentlige opsigelsesvarsler.

At man ikke kan se, at det er et meget dårligt konkurrenceudgangspunkt for lønmodtagere i Danmark set i forhold til andre lande, fatter jeg ikke. Jeg fatter det godt for hr. Glistrups vedkommende – der er jo så meget, han ikke forstår – men jeg fatter ikke helt, at flere andre ordførere ikke har forstået, at det stiller danske lønmodtagere i en meget dårlig position, at de har så elendige ordninger i forhold til, hvad man har i de lande, vi samhandler med og i øvrigt sammenligner os med.

Der er flere, der har været inde på, at der naturligvis skal mere til end det forslag, hvis man virkelig skal skabe reel tryghed. Ja, naturligvis skal der det, men vi har også flere gange peget på f.eks. demokrati på arbejdspladserne og bedre uddannelsesmuligheder, især for ufaglærte og korttidsuddannede. Vi vil gerne have en arbejdstidsnedsættelse, vi vil gerne have et

trygt og godt arbejdsmiljø, og vi vil gerne have, at alle kan komme i arbejde, men vi har fundet, at vi skal starte et sted, og så er vi startet med dette her. Blev det gennemført, var vi dog kommet nogle skridt i retning af større tryghed, og jeg kan forsikre for, at folk uden for denne sal, ude i virkeligheden, ikke kan begribe, at et flertal i Folketinget, endda flere partier, som kalder sig folkelige, bare kan se den ene fjernsynsudsendelse efter den anden om folk, der bliver fyret og ikke kan skaffe sig arbejde, og om små kommuner, der bliver slået fuldstændig i stykker.

Jeg kan ikke forstå, at man ikke kan indse, at der er et folkeligt krav om større tryghed i ansættelsen, men det bliver jo de partier selv, der kommer til at stå til regnskab for det.

Jeg kan konstatere, at der her i dag i hvert fald har været 87 mandater igen for at arbejde videre med dette her. Der har ikke været enighed om alt, hvad der står i forslaget, men i alt fald er der 87 mandater, som siger: Vi vil gerne prøve at arbejde videre med det her.

Fælles Kurs havde nogle bemærkninger om voldgiften, om, at hvis den skulle se ud, som den gør i dag, var det ikke den metode, vi skulle bruge. Enig. Men lad os snakke sammen om, hvordan det så skal gøres, for jeg mener, at det ligger i sagens natur, at hvis dette forslag bliver lov, så bliver det heller ikke i henhold til de regler, som findes i dag, at den kommer til at fungere.

Lad os tale videre om det, sådan at vi, når vi kommer til det næste valg, kan gå ud og sige, at nu handler det altså om at få styrket de partier, der vil være med til at skabe reel tryghed i ansættelsen.

Lad mig så også lige sige, at det da er fantastisk, at man har gode regler for tjenestemænd og for funktionærer i dette land; det vil sige, at næsten halvdelen af befolkningen har gode opsigelsesvarsler, ja, faktisk har de opsigelsesvarsler, som jeg foreslår i forslaget. Man siger ikke, at det er forfærdeligt, at man har fået indført det, men at det vil være helt forfærdeligt, hvis man får det indført for ganske almindelige lønmodtagere. Det er der noget komplet utroværdigt i, og hele argumentationen er jo også utroværdig, i hvert fald efter mine begreber.

Arbejdsministeren var så venlig at sige, at det var et modebegreb at tale om tryghed i ansættelsen. Nej, det er det ikke. Det har jeg såmænd

[Lilli Gyldenkilde]

talt om i mange år, og det er der mange der har gjort. Vi ved da også, at det, der hedder arbejderbevægelsen bredt set her i landet, må kæmpe for at få sine krav igennem, og en skønne dag har den kæmpet så længe, at den har fået kravene igennem, så selv De KonservATIVE står og forsvarer dem. Sådan er jo den historiske kendsgerning.

Arbejdsministeren siger også, at forslaget her ikke er egnet til en seriøs behandling, og det må jeg nok indrømme forekommer mig underligt alt taget i betragtning, for det har da taget en ganske betragtelig tid nu at behandle forslaget, og jeg mener, at borgerlige partiers ordførere har været heroppe et par gange. I øvrigt brugte arbejdsministeren da også god tid på at kommentere de fleste ting i det, så mon ikke der lå noget andet i det udtryk end det, at man ikke ville behandle forslaget seriøst. Jeg mener, at det er blevet seriøst behandlet, i hvert fald fra nogles side, om end ikke fra alles, det indrømmer jeg ærligt.

Vi har været inde på det, arbejdsministeren gang på gang fremhæver, når han skal gå imod forslag, vi andre kommer med, nemlig at man ikke må komme med noget på dette område, hvis ikke arbejdsmarkedets parter, arbejdsgivere og arbejdstagere, er enige i, at de ønsker det. Jeg gad nok se den dag, da arbejdsgiverne vil komme og sige: Nu skal vi have lavet nogle ordentlige omskolingsregler for folk, nu skal vi bruge nogle flere penge på uddannelse af dem, nu skal de have en aftrædelsesløn, når vi fyrer dem, og nu skal de have et halvt års opsigelse.

Det vil arbejdsgiverne da aldrig komme og sige. Når jeg tænker på, hvad der skete i Sverige, da man gennemførte tryghedsbestemmelser dér! Regeringen var jo ved at gå af, der blev strejket, arbejdsgiverne samlede sig foran Riksdagen, og jeg ved ikke hvad. Selvfølgelig sker det ikke, at arbejdsgiverne kommer og siger: det her vil vi være med til at lave. Selvfølgelig ikke. Sådan er vilkårene jo ikke, og derfor er det seriøst og ikke spor molboagtigt, at man ønsker at få vedtaget en rammelovgivning på dette område, sådan at man får en tryghed i ansættelsen, som svarer til den, funktionærer og tjenestemænd har. Hvorfor dog ikke det? Det manglede da bare.

De øvrige bemærkninger, arbejdsministeren kom med, skal jeg ikke tage fat i, men jeg vil godt lige have lov til at citere fra Information

den 8. oktober 1987 overskriften på forsiden. Den lød: »Tryghed i ansættelsen kan spare staten for milliardbeløb, for næsten halvdelen af de arbejdsløse er nu kortvarigt ledige.« Og så er der en lang historie om, hvordan arbejdsgiverne bruger vores a-kassesystem: når de ikke kan planlægge ordentligt i deres virksomheder, parkerer de folk i a-kassesystemet. Det er ikke rimeligt. Hvis man igen prøver at kigge lidt på vores naboland Sverige, vil man se, at fordi man har ordentlige tryghedsbestemmelser, har man ikke de høje arbejdsløshedstal. Det er nemlig en konsekvens af tryghed i ansættelsen, at så får man færre over i a-kassesystemet, og det bør også tages med, når man diskuterer disse ting.

Nuvel, jeg kan konstatere, at der ikke er flertal for forslaget, som det foreligger; til gengæld kan jeg konstatere, at der er flertal for at arbejde videre med det, i hvert fald på delområder, hvis jeg tæller Det Radikale Venstre med, og jeg skal love, at jeg vil vide at arbejde videre med det.

Glistrup (FP):

Efter at Hans Kongelige Højhed arveprins Knud er afgået ved døden, er det da hyggeligt, at vi stadig væk har hr. Leif Hermann iblandt os i de levendes kreds, for så kan man få lov til at gentage sig selv og skære tingene ud og gøre dem to gange for hr. Leif Hermann.

Når jeg vover at påstå, at Faxe Bryggeri handler samfundsnyttigt og har mere begreb om, hvordan tingene hænger sammen, end hr. Leif Hermann har, er det ikke bare ud fra et almindeligt kendskab til, hvordan Faxe Bryggeri virkelig har kunnet berige vort samfund, og hvordan hr. Leif Hermann desværre har trukket den anden vej i hele sit virke, men så er det også ud fra den synsvinkel, at det er så billigt og så let i hr. Leif Hermanns almindelige bestræbelser for at købe stemmer at rende rundt og komme med løse popudtalelser, hvor man fra Faxe Bryggeris side virkelig har en interesse i med den dygtighed og den intelligens, som præger denne virksomhed, at finde frem til: Hvordan løser vi problemerne, så de bliver bedst muligt løst for det danske samfund? For det danske samfunds interesse er præcis den samme som danske erhvervsvirksomheders interesse. Derfor skal vi være lykkelige for, at det ikke er politikere, der sidder og skal træffe af-

[Gillstrup]

gørelse om, hvorvidt man skal nedlægge arbejdspladser i Viborg eller ej, for så var det såmænd nok gået med Viborg Bryggeri på samme måde, som det er gået med Christiania: at det aldrig var blevet nedlagt, fordi man ikke rigtig turde gøre hverken det ene eller det andet.

Til fru Lilli Gyldenkilde skal jeg sige: Har hun da ikke tænkt over, hvorfor virksomheder forlader Danmark, hvad enten de hedder Rank Arena eller noget andet? Og hvorfor har vi 700.000–800.000 arbejdsløse eller fejlbeskæftigede her i landet? Det har vi, fordi løn- og ansættelsesomkostningerne er for høje her i landet. Antallet af fejlbeskæftigede og ubeskæftigede i et samfund afhænger jo kun af, hvor store omkostningerne er ved at beskæftige folk. Hvis man derfor tårner flere omkostninger op ved at beskæftige folk, så får vi en større direkte eller skjult arbejdsløshed, og derfor har Danmark ikke råd til større omkostninger for virksomhederne, sådan som fru Lilli Gyldenkilde åbenbart forestiller sig, ved, at hendes forslag skulle tårnes op oven på de i forvejen for store byrder, som danske arbejdsgivere har, og som altså har resulteret i situationen i dag. Arbejderne skal have deres fremgang ved skattelettelser, og arbejdsgivernes forpligtelser skal lettes, ellers får vi ikke socialt rimelige lønmodtagertilstande i Danmark.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden;**Tredje næstformand (Povl Brøndsted):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Tommy Dinesen (SF), Birthe Hansen (SF), Ejner Larsen (SF),

Stillinger (SF) og Ebba Strange (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et statsligt rederi.

(Beslutningsforslag nr. B 45).

Statsrevisorerne har afgivet:

Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 1985.

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Kirkeudvalget (13/11 87):

Udtræder: Atli Dam (S)

Nyt medl.: Lindenskov (S)

Retsudvalget (18/11 87):

Udtræder: Frank Jensen (S)

Ny stedf.: Lindenskov (S)

Landbrugs- og Fiskeriudvalget (18/11 87):

Udtræder: Erling Christensen (S)

Nyt medl.: Taanquist (S)

Retsudvalget (19/11 87):

Udtræder: Lindenskov (S)

Ny stedf.: Frank Jensen (S)

Landbrugs- og Fiskeriudvalget (19/11 87):

Udtræder: Taanquist (S)

Nyt medl.: Erling Christensen (S)

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Tommy Dinesen (SF):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et statsligt rederi.

(Beslutningsforslag nr. B 45).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvilige behandling.

Meddelelser fra formanden:**Tredje næstformand (Povl Brøndsted):**

Der er ikke mere at foretage i dette møde.